

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että tulo- ja varallisuusverolakiin tehtäisiin vuodelta 1991 toimitettavaa verotusta varten muutoksia, jotka liittyvät kokonaisverouudistukseen ja kuluvana vuonna tehtyihin talous- ja tulopoliittisiin ratkaisuihin. Lakiin tehtäisiin myös rahan arvon muuttumisesta johtuvia sekä eräitä teknisiä muun lainsäädännön muuttumisesta johtuvia muutoksia ja tarkennuksia. Esimerkiksi kunnallisverotuksen eläketulovähennystä muutettaisiin vastaamaan kansaneläkejärjestelmän muutoksia.

Kokonaisverouudistukseen liittyen ehdotetaan veropohjaa laajennettavaksi omaisuuden luovutusvoiton ja satunnaisen myyntivoiton osalta. Omaisuuden luovutusvoiton verosta vapautta määrää korotettaisiin kuitenkin samalla rahan arvon muuttumisen huomioon ottamiseksi. Vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen verotuksessa vähennyskelpoista määrää supistettaisiin.

Eräitä keskeisiä vähennyksiä ehdotetaan rahan arvon muuttumisen huomioon ottamiseksi korotettaviksi keskimäärin neljällä prosentilla. Korotettavat vähennykset olisivat valtion- ja kunnallisverotuksessa myönnettävä tulonhankkimisvähennys ja erityötulovähennys, valtionverotuksessa tulosta tehtävä lapsenhoitova-

hennys ja kunnallisverotuksen lapsivähennys, yksinhuoltajavähennys sekä perusvähennys.

Myös valtionverotuksessa verosta tehtävän asuntovähennyksen määrää korotettaisiin inflaatiotarkistusta vastaavasti, ja velkojen korkojen vähennysoikeutta kehitettäisiin kokonaisverouudistuksen tavoitteiden mukaisesti. Pienituloisille palkansaajille myönnettäisiin lisäksi väliaikaisesti kunnallisverotuksessa tehtävä vähennys.

Ammatillisen aikuiskoulutuksen tukemiseksi perustettu tukimuoto sekä työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen liittyvä ylläpitokorvaus ehdotetaan säädettäväksi verovapaaksi. Matkakustannuskorvausten verotuksessa säilytettäisiin pääosin kuluvan vuoden perusteet ja taso. Luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen ja ammatin tuloksen tai maatilatalouden puhtaan tulon ansiotulo-osuutta korotettaisiin.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioon vuodelle 1991. Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran mainitulta vuodelta toimitettavassa verotuksessa. Väliaikaiseksi tarkoitettu pienituloisten palkansaajien kunnallisverotuksessa tehtävä vähennys myönnettäisiin vain vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotettavat muutokset

1.1. Kokonaisverouudistuksen nykyvaihe

Kokonaisverouudistuksen toteuttaminen aloitettiin vuoden 1989 tulo- ja menoarvion yhteydessä. Uudistus on ensimmäisestä vaiheestaan alkaen kattanut koko tuloverojärjestelmän. Tuloverotuksessa sovellettava keskeinen laki, vuonna 1974 annettu tulo- ja varallisuusverolaki (1043/74), korvattiin uudella samannimisellä, mutta systematiikaltaan uusitulla lailla (1240/88), joka vahvistettiin 29 päivänä joulukuuta 1988. Uusi tulo- ja varallisuusverolaki on ollut kuluvan vuoden alusta voimassa pysyvänä.

Tuloveroasteiden alentaminen

Kokonaisverouudistuksen yhteydessä toteutettaviksi tarkoitetut uudistukset tuloverojärjestelmään on tulo- ja varallisuusverolain osalta suurelta osin suoritettu. Tuloveroasteiden ja marginaaliveroprosenttien alentamista on kuitenkin tarkoitus jatkaa edelleen myös vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa. Tämä kokonaisverouudistuksen keskeinen tavoite on mainittu myös 30 päivänä marraskuuta 1989 päivätyssä hallituksen tiedotteessa, joka liittyi talous- ja tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun vuosille 1990 ja 1991. Asiasta annetaan eduskunnalle erillinen esitys laiksi vuodelta 1991 sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

Tuloveroasteiden alentaminen hallitusohjelmassa tarkoitetulla tavalla tulonjakoa muuttamatta edellyttää veropohjan edelleen laajentamista. Se ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla omaisuuden luovutusvoiton ja vähintään kahdeksan vuotta omistetusta omaisuudesta saadun satunnaisen myyntivoiton veronalaiseksi tuloksi katsottavaa määrää 40 prosentista 50

prosenttiin. Verosta vapaan omaisuuden luovutusvoiton määrää tarkistettaisiin samalla inflatiovaikutuksen huomioon ottamiseksi. Vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeutta ehdotetaan supistettavaksi 15 prosentista 12 prosenttiin ansiotulon määrästä.

Velkojen korkojen vähentäminen

Kokonaisverouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa omaksuttujen suuntaviivojen mukaisesti muuhun kuin elinkeinotoimintaan tai maatilatalouteen liittyvän velan koron vähennyskelpoista prosenttiosuutta ehdotetaan edelleen supistettavaksi. Vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa vähennyskelpoinen määrä olisi 5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 1990 eli 80 prosenttia. Rajoitus koskisi myös muun ansiotoiminnan kuin elinkeinotoiminnan tai maatilatalouden korkoja, kuten kuluvankin vuonna. Velkojen korkojen markkamääräistä omavastuuosuutta ehdotetaan myös korotettavaksi 1 000 markasta 1 100 markkaan.

Kokonaisverouudistuksen eräänä tavoitteena on ollut korkovähennyksen kehittäminen siten, että puolisoiden vähennys olisi kaksinkertainen perheettömän vähennykseen verrattuna. Avioliiton solmimisella ei olisi tämän jälkeen vaikutusta korkovähennykseen. Tavoitteen mukaisesti ehdotetaan, että puolisoitten korkovähennyksen enimmäismäärä korotettaisiin 22 000 markasta 24 000 markkaan. Perheettömän henkilön enimmäisvähennys pysyisi ennallaan, mutta velan käyttötarkoituksesta riippumaton osuutta ehdotetaan supistettavaksi 6 000 markasta 5 000 markkaan. Myös asuntovähennykseen oikeutettujen verovelvollisten korkovähennyksen enimmäismäärä supistuisi tällöin perheettömän osalta 5 000 markkaan.

Asuntolainakorkoina pidettäisiin myös niin sanotun asumisoikeuden hankintaan kohdistuvan velan korkoa.

1.2. Tulopoliittisista ratkaisuista vuosille 1990 ja 1991 johtuvat muutokset

Matkakustannusten korvaukset

Tulo- ja varallisuusverolakia muutettiin 1 päivänä maaliskuuta 1990 voimaan tulleella lailla (195/90) talous- ja tulopoliittisessa ratkaisussa vuosille 1990 ja 1991 edellytetyllä tavalla, muun ohessa eräiden matkakustannuskorvausten ja sairauskassaetuuksien verokohdelun osalta. Matkakustannuskorvausten verokohtelua koskevia muutoksia sovelletaan vain kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa.

Tulopoliittisessa ratkaisussa edellytetyn mukaisesti ulkomaan päivärahahan verokohtelu on kuluvana vuonna sidottu vuonna 1988 voimassa olleisiin säännöksiin. Voimassa olevien säännösten mukaan verohallituksen ei tule vuodelta 1990 toimitettavaa verotusta varten vahvistaa myöskään kotimaan päivärahaa yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta 145 markkaa pienemmäksi, eikä yli kuusi tuntia kestävästä työmatkasta 65 markkaa pienemmäksi. Ateriakorvaus, joka perusteitaan on verohallituksen 17 päivänä marraskuuta 1988 antaman päätöksen (1003/88) 12 §:n mukainen, on 36,25 markan määrään saakka verovapaa. Työmatkasta maksettava kilometrikorvaus on verovapaa 130 penniin kilometriltä. Niillä toimialoilla, joilla erityistä työntekemissaikkaa alalle tunnusoimaisen työn lyhytaikaisuuden vuoksi joudutaan usein vaihtamaan, työnantajalta päivittäisestä asunnon ja erityisen työntekemissaikan välisistä matkoista saatu, edellä mainitun verohallituksen päätöksen mukainen matkustamiskustannusten korvaus ei myöskään ole voimassa olevien säännösten mukaan veronalaista tuloa. Kilometrikorvauksena saatu tällainen päivittäismatkan kustannusten korvaus on niin ikään verovapaa 130 penniin kilometriltä.

Talous- ja tulopoliittinen ratkaisu vuodelle 1991 ei sisällä matkakustannuskorvausten verokohteluun liittyviä yksityiskohtia. Niistä on sovittu neuvoteltavan keskeisten työmarkkinaosapuolten välillä 15 päivään marraskuuta 1990 mennessä. Maaliskuun alussa kuluvana vuonna voimaan tullessa laissa tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta on lisäksi säädetty, että verohallitus varaa kulukorvausasiain neuvottelukunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi ennen verovapaiden kustannuskorvausten perusteiden ja määrien vahvistamista. Neuvottelu-

kuntaan kuuluvat keskeiset työmarkkinajärjestöt.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa sovellettaisiin pääosin samoja säännöksiä kuin kuluvana vuonna. Ulkomaan päivärahojen osalta luovutettiin kuitenkin sidonnaisuudesta vuoden 1988 veroperusteisiin, mikä merkitsisi vuonna 1991 päivärahojen verovapaiden enimmäismäärien lievää alenemista. Verovapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 135 penniin kilometriltä.

Ammattikoulutusraha

Tulopoliittisen ratkaisun osana päätettiin, että työntekijöiden omaehtoisen ammatillisen koulutuksen tukemiseksi perustetaan uusi tukimuoto, ammattikoulutusraha. Erorahaston nimi päätettiin samalla muuttaa Koulutus- ja erorahastoksi (537/90). Henkilökohtaista tukea omaehtoista ammatillista aikuiskasvatusta varten maksetaan päätoimisesta vähintään kuukauden ja enintään 18 kuukauden mittaisesta opiskelusta 24 kuukauden mittaisena ajanjaksona edellyttäen, että työnantaja ei maksa opiskeluaikalta palkkaa. Tuen määrä on 1 300 markasta 1 700 markkaan kuukaudessa työntekijän iästä riippuen. Tukea ei kokeilujakson aikana pidettäisi veronalaisena tulona.

Kunnallisveron alentaminen eräissä tapauksissa vuonna 1991

Marraskuun 30 päivänä 1989 annetussa hallituksen tiedotteessa talous- ja tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyvistä toimenpiteistä on lausuttu, että niiden palkansaajien verotuksen keventämiseksi, jotka pienituloisuuden vuoksi eivät juurikaan hyödy valtion tuloveroasteikon lievennyksestä, hallitus tulee esittämään vuodelta 1991 toimitettavaan verotukseen kunnallisverosta tehtävää uutta vähennystä. Hallituksen tiedotteen mukaan vähennyksen suuruudeksi kaavailtiin 3 prosenttia palkkatulon 20 000 markkaa ylittävästä osasta, enintään kuitenkin 600 markkaa. Verovelvollisen kokonaistulon ylittäessä 60 000 markkaa vähennys pieneni 3 prosentilla kokonaistulon 60 000 markkaa ylittävästä osasta.

Säännösehdotus on teknisistä ja kunnallistalouteen liittyvistä syistä laadittu siten, että

vähennys tehtäisiin kunnallisverotuksessa veron sijasta tulosta. Tällöin vähennyksen suuruus olisi 14 prosenttia 20 000 markkaa ylittävästä palkkatulon osasta, enintään kuitenkin 2 800 markkaa. Verovelvollisen kokonaistulon ylittäessä 60 000 markkaa, vähennys pieneneisi 14 prosentilla kokonaistulon 60 000 markkaa ylittävästä osasta. Vähennystä ei saisi verovelvollinen, jonka kokonaistulo on 80 000 markkaa tai enemmän. Ehdotus sisältyy väliaikaisuutensa vuoksi lain siirtymäsäännöksiin.

Yrittäjäpuolisoiden ansiotulo

Maataloustuloratkaisussa sovittiin muun ohessa, että niin sanotun ansiotulo-olettaman yläraja ehdotetaan korotettavaksi 170 000 markasta 230 000 markkaan vuoden 1991 alusta. Säännösehdotus sisältyy esitykseen.

Kuten tähänkin saakka, oletama koskisi myös muita yrittäjäpuolisista kuin maatilatalouden harjoittajia. Luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen tai ammatin tuloksen taikka maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärää pidettäisiin siten kokonaan ansiotulona edellä mainittuun määrään saakka. Jos verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että työn kohtuullinen arvo ylittää 230 000 markkaa, voidaan myös tämän määrän ylittävä osa tulojen yhteismäärästä katsoa ansiotuloksi, kuten tähänkin saakka on menetelty.

1.3. Tulo- ja varallisuusverolakiin ehdotettavat muut muutokset

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Kansaneläkejärjestelmää on eduskunnalle erikseen annetussa esityksessä ehdotettu muutettavaksi muun ohessa kansaneläkkeen lisäosajärjestelmän osalta. Eläkkeensaajapuolison lisäosa olisi uudistuksen jälkeen 85 prosenttia yksinäisen henkilön lisäosasta, kun se nykyisten säännösten mukaan on 81 prosenttia. Lisäosan tason korotus koskee niitä puolisoita, jotka saavat lisäosan 1 päivänä heinäkuuta 1991 voimaan tulevan lainmuutoksen jälkeen. Ennen lainmuutosta eläkkeelle jääneen puolison 100 prosenttiin täysimääräistä lisäosaa ei alennettaisi.

Eläketulovähennysten vaikutuksesta kansaneläkkeen pohja- ja lisäosa tai muu niiden suuruinen eläketulo jäävät käytännössä verotamatta. Kunnallisverotuksen eläketulovähennystä koskevaa säännöstä on tarpeen tarkistaa kansaneläkelain muutosta vastaavasti.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto

Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto on muutettu Suomen itsenäisyyden juhlarahasto -nimiseksi rahastoksi vuoden 1991 alusta. Aikaisemmin Suomen Pankin hallitsema rahasto muuttui samalla itsenäiseksi julkisoikeudelliseksi rahastoksi, jolle nykyisen rahaston tehtävät tarkistettuina siirtyivät. Rahasto on oikeudellisesti eduskunnan vastattavana oleva, valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitettu rahasto, jolloin eduskunta osallistuu pankkivaltuusmiestensä välityksellä päätöksentekoon rahaston hallintoneuvostossa. Valtio on edustettuna rahaston hallituksessa. Rahaston toiminnan rahoittaminen tapahtuu valtion tulo- ja menoarviossa osoitettavilla määrärahoilla. Suomen itsenäisyyden juhlarahaston on tarkoitus olla sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta vapaa. Vero-kohtelua koskeva ehdotus sisältyy tähän esitykseen.

Pohjoismaiden kehitysrahasto ja Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö

Tanska, Norja, Ruotsi, Islanti ja Suomi ovat vuonna 1988 tehneet sopimuksen Pohjoismaiden kehitysrahaston perustamisesta Pohjoismaiden investointipankin yhteyteen. Asetus Pohjoismaiden kehitysrahaston perustamista koskevan sopimuksen voimaan saattamisesta ja sen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta annettiin 20 päivänä tammikuuta 1989 (58/89). Rahaston tehtävänä on rahoittaa kehitysmaiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä edistäviä, pohjoismaiden edun mukaisia hankkeita lähinnä alhaisen tulo-tason kehitysmaissa. Sopimusmääräysten mukaan valtio luopuu perimästä rahastolta eräitä veroja ja maksuja. Tulo- ja varallisuusverolakiä ehdotetaan täydennettäväksi rahaston verovapautta koskevalta osin.

Eduskunnalle on 31 päivänä toukokuuta 1990 annettu esitys Pohjoismaiden ympäristö-

rahoitusyhtiön perustamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä (HE n:o 70, 1990 vp.). Ympäristörahoitusyhtiön perustaminen on osa pohjoismaista ympäristönsuojeluyhteistyötä, jonka tavoitteena on edistää sellaisia Itä-Eurooppaan kohdistuvia ympäristöinvestointeja, joilla on pohjoismaista intressiä. Yhtiön tarkoitus on rahoittaa lainojen, takuiden sekä osakemerkinnän avulla sellaisia Itä-Euroopan maissa toimintaa harjoittavia yrityksiä, jotka valmistavat ympäristölaitteita tai tarjoavat ympäristönsuojelualan palveluja. Yhtiön toiminta perustuu liiketaloudellisiin periaatteisiin. Sopimuksen mukaan yhtiölle myönnettäisiin Pohjoismaiden investointipankin tavoin vapautus eräistä veroista ja maksuista sekä maksurajoituksista ja luottopoliittisista toimenpiteistä, jotka estäisivät tai rajoittaisivat yhtiön toimintaa. Sopimuksen ohella tulo- ja varallisuusverolaissa säädettäisiin yhtiön ja mahdollista tarvetta varten myös sen jäsenenä olevan valtion tulo- ja varallisuusverovapaudesta.

Rakennusmaamaksun vähennyskelpoisuus

Pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annettua lakia (1061/88) muutettiin 22 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla (1200/89). Lakiin lisättiin tuolloin uusi 13 a §, jonka mukaan rakennusmaamaksu ei ole vähennyskelpoinen tuloverotuksessa. Rakennusmaamaksusta annetun lain tarkoituksena on edistää asuntotarkoituksiin kaavoitetun maan käyttöönottoa siten, että portaittain nouseva maksu on vuosittain suoritettava asuinrakennusten korttelialueesta tai sen osasta, jonka sallitusta kerrosalasta ei ole käytetty vähintään puolta. Vähennyskelpoisuuden verotuksessa epäävä vastaava säännös ehdotetaan selvyiden vuoksi sisällytettäväksi myös tulo- ja varallisuusverolakiin.

Hallituksen esitys laiksi korkotulon lähdeverosta

Ehdotetussa laissa säädettäisiin valtiolle suoritettavasta korkotulojen lähdeverosta, joka perittäisiin lopullisena verona tulon lähteellä. Lähdeverolain piiriin kuuluvia korkoja ei olisi tarpeen ilmoittaa veroilmoituksessa ja ne olisivat tuloverosta vapaita. Ne eivät oikeuttaisi

myöskään omaisuustulovähennykseen. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991. Tässä esityksessä ehdotetaan, että tulo- ja varallisuusverolakiin selvyiden vuoksi otettaisiin säännös yhtymänä verotettavan kotimaisen kuolinpesän saaman, korkotulon lähdeverosta annetussa laissa tarkoitettujen koron verokohtelusta. Myös omaisuustulovähennyksestä koskevaa säännöstä tarkistettaisiin.

Säästöpankkien kantarahaston voitto-osuuden verokohtelu

Yhtiöveron hyvityksestä annettua lakia (1232/88) on erikseen annettavassa esityksessä ehdotettu muutettavaksi siten, että osuuskuntien sijoitusosuuksille suoritettavaan korkoon ja säästöpankkien kantarahasto-osuuksille maksettavaan voitto-osuuteen sovellettaisiin yhtiöveron hyvitystä. Tulo- ja varallisuusverolakiä tarkistettaisiin sanonnaltaan vastaavasti.

Asumisoikeuden luovutuksesta kertyvä voitto

Laissa asumisoikeusasunnoista tarkoitetun asumisoikeuden haltija on oikeutettu asumisoikeutensa luovuttaessaan saamaan enintään alkuperäisen asumisoikeusmaksun tarkistettuna rakennuskustannusindeksiin muutoksella. Asumisoikeuden luovutus on mainitussa laissa tarkoin säännelty. Tässä esityksessä ehdotetaan, että asumisoikeuden luovutuksesta indeksikoroituksena saatava luovutusvoitto säädettäisiin verosta vapaaksi, jos tosiasiallinen asuminen hallintaoikeuden kohteena olevassa asunnossa ja hallintaoikeus ovat jatkuneet vähintään kahden vuoden ajan.

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus

Laki työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta (763/90) vahvistettiin 3 päivänä elokuuta 1990. Lain mukaan työvoimaviranomaiset hankkivat työvoimapolitiittisten näkökohtien huomioon ottamiseksi aikuiskoulutusta ammatillisilta aikuiskoulutuskeskuksilta, ammatillisilta oppilaitoksilta ja korkeakouluilta sekä muilta koulutuksen järjestäjiltä. Koulutuksen työvoimapolitiittinen ja rahoitusvastuu kuuluvat työvoimaviranomaisille. Opiskelijoille makset-

taisiin koulutusaikaisen toimeentulon turvaamiseksi koulutustukea ja muita opintososiaalisia etuuksia. Opiskeluajan majoitus-, ruokailu- ja muiden sen kaltaisten kustannusten korvaamiseen tarkoitettu ylläpitokorvaus on työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 29 §:n mukaan verosta vapaata tuloa, samoin kuin se etuus, minkä koulutettava saa maksuttomasta soveltuvuuskokeisiin ja opiskelijavalintatilaisuuksiin osallistumisesta. Vastaa- vat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi tulo- ja varallisuusverolakiin.

Inflaatiotarkistukset

Inflaatiotarkistus ehdotetaan tehtäväksi eräisiin keskeisiin vähennyksiin. Tarkistus olisi keskimäärin neljä prosenttia.

Asuntovähennys

Kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa verovelvollinen on ensimmäisen kerran voinut valita vakituiseen asuntoon kohdistuvan velkojen korkojen tulosta vähentämisen sijasta valtionverosta 10 vuoden aikana tehtävän asuntovähennyksen. Vähennys on kokonaan riippumaton asuntovelan ja maksettujen korkojen määrästä. Puolisoiden vähennys on perheettömään verrattuna kaksinkertainen. Vähennykseen liittyvät myös lapsikorotukset. Asuntovähennys on suunnattu alle nelikymmenvuotiaille ensiasunnon hankkijoille.

Asuntovähennyksen täysi määrä on kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa 7 500 markkaa. Sitä ehdotetaan korotettavaksi inflaatiotarkistusta vastaavasti 7 800 markkaan. Vähennys tehdään valtionverosta ensimmäisenä vähennysvuonna. Asuntovähennyksen määrä pienenee ensimmäistä vähennysvuotta seuraavina vuosina siten, että vähennys on kunkin vuonna niin suuri osa täyden vähennyksen määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan luettuna jäljellä. Seuraavina vuosina vähennettävän osuuden määrä nousisi täyttä määrää vastaavasti.

Asuntovähennyistä, jonka tarkoituksena on tukea omistusasumista, ei myönnetä laissa asumisoikeusasunnoista tarkoitettua asumisoikeuden haltijalle.

Perheverotuksen eräät vähennykset

Valtionverotuksessa tulosta tehtävän lapsen- hoitovähennyksen määrä ehdotetaan korotettavaksi 12 700 markasta 13 200 markkaan. Kunnallisverotuksen lapsivähennys korotettaisiin 10 100 markasta 10 500 markkaan ja yksinhuoltajavähennys 12 000 markasta 12 500 markkaan. Kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärä nousisi 8 500 markasta 8 800 markkaan.

Tulohankkimisvähennys

Tulohankkimisvähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 2 000 markasta 2 100 markkaan.

Merityötulovähennys

Valtionverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 18 prosenttia merityötulosta, kuitenkin enintään 38 000 markkaa. Enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 39 500 markkaan. Kunnallisverotuksen merityötulovähennyksen määrä on 30 prosenttia merityötulosta, kuitenkin enintään 65 000 markkaa. Enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 67 500 markkaan.

Omaisuuksien luovutusvoiton veronalainen määrä

Niistä luovutusvoitoista, joita ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa laskettaessa, katsotaan veronalaiseksi tuloksi 40 prosenttia 210 000 markan määrän ylittävistä voittojen yhteismäärästä. Verosta vapaata määrää tarkistettaisiin rahan arvon muuttumista vastaavasti 210 000 markasta 220 000 markkaan. Kun huomioon otetaan veroasteiden alentamiseen liittyvä veropohjan laajennusehdotus, veronalaiseksi tuloksi katsottaisiin vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa 50 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 220 000 markkaa.

2. Asian valmistelu

Tulo- ja varallisuusverolakiin ehdotettavia muutoksia on valmisteltu kokonaisverouudistusta valmistelleessa ministerityöryhmässä, tulopoliittisia ratkaisuja valmistelleissa asiantuntijaryhmissä ja verouudistuksen kunnallistaloudellisia vaikutuksia selvittävässä työryhmässä. Matkakustannuskorvausten verotukseen liittyvistä ehdotuksista on kuultu keskeisiä työmarkkinaosapuolia.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen vaikutuksia koskeva selvitys sisältyy hallituksen esitykseen laiksi vuodelta 1991 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

16 §. Pykälään sisältyy sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta vapautettujen yhteisöjen luettelo. Säännöksen 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, Pohjoismaiden kehitysrahasto ja Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö.

27 §. Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoloiden yhdessä harjoittaman liikkeen tai ammatin tulos taikka maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärä on voimassa olevan säännöksen mukaan 170 000 markan määrään saakka kokonaan ansiotuloa. Määrä ehdotetaan korotettavaksi 230 000 markkaan. Kuten tähänkin saakka, myös tämän määrän ylittävä osa voitaisiin verovelvollisen antaman selvityksen perusteella katsoa ansiotuloksi, jos työn kohtuullinen arvo ylittää 230 000 markkaa. Maataloustuloneuvotteluissa edellytettiin, että ansiotulo-osuus tulee eräin edellytyksin jakaa tasan yrittäjäpuolisoiden kesken. Koska voimassa olevan lain pääsäännön mukaan näin menetellään, jos molempien puolisoloiden työpanos on vähäistä suurempi, lakia ei ole tältä osin tarpeen muuttaa.

35 §. Säästöpankkien kantarahaston voitto-osuus oikeuttaisi asiaa koskevan yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen mukaan yhtiöveron hyvitykseen. Yhtymän verotettavaa tuloa vahvistettaessa sitä ei otettaisi huomioon.

50 § ja 162 §. Matkakustannuskorvausten verokohtelu säännellään voimassa olevien säännösten mukaan tulo- ja varallisuusverolain

50 §:ssä ja lain siirtymäsäännöksiin kuuluvassa 162 §:ssä. Lain alkuperäiseen tekstiin tehtyjen verovuosi-kohtaisten muutosten vuoksi verovapaiden korvausten kuluvana vuonna sovellettavat perusteet ja määrät sisältyvät suurelta osin viimeksi mainittuun pykälään. Säännöstö on vaikeaselkoinen, joten tässä esityksessä ehdotetaan palaamista uuden tulo- ja varallisuusverolain alkuperäiseen systematiikkaan. Matkakustannuskorvausten verokohtelu säänneltäisiin 50 §:ssä, ja 162 §:ään jäisi alkuperäinen, ennen vuotta 1989 tehtyjä työmatkoja koskeva pykälän 1 momenttiin sisältyvä säännös sekä vielä kuluvana vuonna ja vuonna 1991 sovellettavat siirtymäkauden säännökset.

Tulo- ja varallisuusverolain 50 §:n 1, 2 ja 3 momenttiin ei ehdoteta muutoksia. Pykälän ensimmäisessä momentissa määritellään verosta vapaat työmatkasta saadut korvaukset, joista verohallitus vuosittain määrää tarkemmin. Verohallitus kuulee ennen päätöksen tekemistä kulukorvausasiain neuvottelukuntaa, jossa ovat edustettuina keskeiset työmarkkinajärjestöt. Toiseen momenttiin sisältyy työmatkan määritelmä, ja kolmannessa momentissa luetaan ne lain tulkinnan kannalta keskeiset matkat, joita ei pidetä työmatkoina.

Säännöksen neljänteen momenttiin ehdotetaan sisällytettäväksi voimassa olevan lain 162 §:n ne säännökset, joita ehdotetaan sovellettaviksi pysyvinä vuodelta 1992 toimitettavasta verotuksesta alkaen. Lain 50 §:ään siirrettäisiin näin ollen säännökset verosta vapaiden kotimaan päivärahojen enimmäismääristä, sekä säännökset muiden verovapaiden matkakustannuskorvausten maksamisen perus-

teista ja määristä. Kotimaan päivärahan verosta vapaa määrä pysyisi nykyisellä tasollaan. Yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta se olisi 145 markkaa ja yli 6 tuntia kestävästä työmatkasta 65 markkaa. Ulkomaan päivärahojen verovapauden perusteena sovellettaisiin 50 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan veronalaista ei ole työmatkoista keskimäärin aiheutuva kohtuullinen matkustamiskustannusten ja elantokustannusten lisääntymistä vastaava korvaus, josta verohallitus määrää tarkemmin. Verovelvollisen omistamallaan tai hallitsemallaan autolla tekemästä työmatkasta maksettavan verovapaan kilometrikorvauksen enimmäismäärä olisi 135 penniä kilometriltä. Muiden matkustamiskustannuskorvausten verovapaat enimmäismäärät perustuisivat, kuten tänäkin vuonna, verohallituksen asiaa koskevaan päätökseen (1003/88) vuodelta 1988.

Ateriakorvauksen verovapaudesta ei luovutaisi vielä vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa. Niin sanottujen erityisalojen päivittäismatkoista, jotka eivät ole työmatkoja, maksettavat kustannuskorvaukset olisivat ehdotuksen mukaan verovapaita vielä vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa samoin perustein kuin kuluvanakin vuonna. Erityisalojen verovapaa kilometrikorvaus olisi vuodelta 1991 niin ikään 135 penniä kilometriltä. Viimeksi mainitut siirtymävaiheen säännökset sisältyisivät lain 162 §:ään.

57 §. Säännöstä muutettaisiin erorahalin muutoksia vastaavasti. Eroraha ja koulutustuki eivät olisi veronalaista tuloa. Verosta vapaiden etuuksien luetteloon lisättäisiin myös työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 17 §:ssä tarkoitettu ylläpitokorvaus ja 27 §:ssä mainitut etuudet.

64 §. Pykäläviittaus muutettaisiin vastaamaan vuoden 1991 alussa voimaan tulevaa lakia opintotukilain muuttamisesta.

67 §. Satunnaisen myyntivoiton veronalaisuutta laajennettaisiin vähintään kahdeksan vuotta omistetun omaisuuden osalta. Veronalainen osuus olisi nykyisen 40 prosentin sijasta 50 prosenttia.

69 §. Omaisuuden luovutusvoiton veronalaisuutta laajennettaisiin siten, että veronalaiseksi tuloksi katsottaisiin nykyisen 40 prosentin sijasta 50 prosenttia siitä määrästä, jolla muiden kuin sellaisten voittojen, joihin sovelletaan satunnaista myyntivoittoa koskevia säännöksiä, yhteismäärä ylittää 220 000 markkaa. Viimeksi

mainittuun markkamäärään sisältyy inflaatiotarkistus.

73 §. Asumisoikeuden luovutuksesta saatava indeksikorotus ei olisi veronalaista tuloa, jos verovelvollisen tai hänen perheensä tosiasiallinen asuminen oikeuden kohteena olevassa asunnossa ja asumisoikeuden hallinta olisivat jatkuneet vähintään kahden vuoden ajan. Säännökseen lisättäisiin uusi 4 momentti.

77 §. Säännökseen lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa selvyiden vuoksi säädettäisiin yhtymänä verotettavan kotimaisen kuolinpesän saaman talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslaissa tarkoitettua ja lähdeverolain alaisen koron verokohtelusta. Kummassakaan laissa tarkoitettu korko ei olisi tulo- ja varallisuusverolain mukaan veronalaista tuloa. Korkotulon lähdeverosta annettua lakia ehdotetaan kuitenkin sen voimaantulosäännöksen mukaan sovellettavaksi vasta vuodelta 1991 kertyvään korkoon. Vuodelta 1990 kertynyt, mutta vuonna 1991 maksettava korko olisi tulo- ja varallisuusverolain mukaan verotettavaa tuloa vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

80 §. Säännös sisältää luettelon erilaisista verovapaista tuloista. Siihen lisättäisiin Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön jäsenvaltion yhtiöltä saama tulo. Pohjoismaiden kehitysrahaston osalta vastaava sääntely ei ole tarpeen, koska rahasto ei toimi liikeperiaattein.

85 §. Säännökseen lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan lakiin pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta perustuva rakennusmaamaksu ei olisi vähennyskelpoinen valtion eikä kunnallisverotuksessa.

86 §. Palkkatulosta vähennettävän tulonhankkimisvähennyksen määrä korotettaisiin 2 000 markasta 2 100 markkaan.

88 §. Velkojen korkojen vähentämisoikeutta supistavaa markkamääristä omavastuuosuutta korotettaisiin 1 000 markasta 1 100 markkaan.

89 §. Velkojen korkojen vähennyskelpoinen osuus ehdotetaan supistettavaksi 85 prosentista 80 prosenttiin. Puolisoiden korkovähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 22 000 markasta 24 000 markkaan. Verovelvollisen, johon ei sovelleta puolisoita koskevia säännöksiä, ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennykseen saisi sisältyä muita kuin asuntolainakorkoja nykyisen 6 000 markan asemesta enintään 5 000 markkaa. Jos verovelvolliselle on myönnetty asuntovähennys, korkovähennyk-

sen enimmäismäärä verovelvollisella, johon ei sovelleta puolisoita koskevia säännöksiä, olisi niin ikään 5 000 markkaa. Muutoin säännös pysyisi ennallaan. Asuntolainakorkoina pidettäisiin myös asumisoikeuden hankinnasta johduvan velan korkoa.

95 §. Merityötulovähennyksen enimmäismääriä korotettaisiin valtionverotuksessa 38 000 markasta 39 500 markkaan ja kunnallisverotuksessa 65 000 markasta 67 500 markkaan.

97 §. Omaisuustulovähennystä ei myönnettäisi korkotulon lähdeverosta annetun lain mukaan verotettavasta korosta.

98 §. Eläkevakuutusmaksuvähennys supistuisi vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen osalta 15 prosentista 12 prosenttiin ansiotulon määrästä.

101 §. Valtionverotuksen lapsenhoitovähennystä korotettaisiin 12 700 markasta 13 200 markkaan. Oikeus vähennykseen on verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä, jos heidän elätettävänäään verovuonna on ollut vähintään 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi.

105 §. Kunnallisverotuksessa myönnettävää lapsivähennystä korotettaisiin 10 100 markasta 10 500 markkaan. Vähennys tehdään jokaisesta verovelvollisen verovuonna elättämästä alaikäisestä lapsesta. Säännökseen tehtäisiin myös vähäinen sanonnallinen tarkistus.

106 §. Kunnallisverotuksen yksinhuoltajavähennys korotettaisiin 12 000 markasta 12 500 markkaan. Vähennyksen saa luonnollinen henkilö, joka on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, jos häneen ei sovelleta puolisoita koskevia säännöksiä.

108 §. Säännöstä muutettaisiin siten, että kansaneläkkeen uusi korotettu lisäosa vaikuttaisi myös eläketulovähennyksen määrää korottaen.

Yksinäisen henkilön ja sellaisen puolison, jonka puoliso ei saa kansaneläkettä eikä rintamasotilaseläkettä, kansaneläke ja eläketulovähennyksen määrä pysyisivät ennallaan, jos eläkepäätös perustuu voimassa olevaan lakiin.

Sen sijaan 1 päivänä heinäkuuta 1991 voimaan tulevaan lakiin kansaneläkelain muuttamisesta perustuva puolison kansaneläkkeen lisäosa olisi nykyistä suurempi silloin, kun molemmat puoliset saavat kansaneläkettä. Tällöin täytenä kansaneläkkeenä pidettäisiin eläketulovähennystä laskettaessa yksinäisen henkilön

saamaa pohjaosaa ja 85 prosenttia yksinäisen henkilön saaman lisäosan määrästä.

Jos molemmille puolisoille on myönnetty voimassa olevaan lakiin perustuva kansaneläke, lisäosan määrä pysyisi kansaneläkelain muuttamisesta annetun lakiesityksen mukaan ennallaan. Se katsottaisiin kuitenkin tällöinkin eläketulovähennystä laskettaessa 85 prosentiksi yksinäisen henkilön täysimääräisestä lisäosasta.

109 §. Kunnallisverotuksen perusvähennystä korotettaisiin 8 500 markasta 8 800 markkaan.

120 §. Säännös sisältää verovapaiden varojen luettelon. Siihen lisättäisiin jäsenvaltion osuus Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön varoihin.

146 a §. Asuntovähennyksen täyttä määrää korotettaisiin 7 500 markasta 7 800 markkaan. Täysi vähennys myönnetään lainkohdassa lueteltujen muiden edellytysten täytyessä sinä verovuonna, jona verovelvollinen on ryhtynyt käyttämään asuntoansa tai osaa siitä omana vakituksena asuntonaan. Yhdeksänä sitä seuraavana verovuonna vähennys on niin monta kymmenesosaa täyden vähennyksen määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä. Myöhempien vuosien vähennysmäärät nousisivat täyden määrän korotusta vastaavasti.

167 b §. Vuodelta 1991 toimitettavassa kunnallisverotuksessa myönnettäisiin erälle palkansaajille kokonaistulosta vähennys, jonka määrä olisi 14 prosenttia 20 000 markkaa ylittävistä palkkatulon osasta, kuitenkin enintään 2 800 markkaa. Verovelvollisen kokonaistulon ylittäessä 60 000 markkaa, vähennys pienenesi 14 prosentilla kokonaistulon 60 000 markkaa ylittävästä osasta. Verovelvollinen, jonka kokonaistulo on 80 000 markkaa tai enemmän ei olisi vähennykseen oikeutettu. Vähennys tehtäisiin ennen perusvähennyksen tekemistä.

2. Voimaantulo ja soveltaminen

Edellä esitetyt tulo- ja varallisuusverolain muutokset tulisivat voimaan vuoden 1991 alusta. Niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa. Kunnallisverotuksen tilapäistä vähennystä sovellettaisiin vain vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

3. Sääntämisyjärjestys

demmältä ajalta kannettavaa veroa koskevassa sääntämisyjärjestyksessä.

Lakiehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhtä vuotta pi-

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 16 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §, 35 §:n 3 momentti, 50 §:n 4 momentti, 57 §:n 11 ja 19 kohta, 64 §:n 1 momentin 4 kohta, 67 §, 69 §, 80 §:n 7 kohta, 86 §:n 1 momentin 1 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 95 §:n 1 ja 2 momentti, 97 §:n 1 momentti, 98 §:n 1 momentti, 101 §, 105 §, 106 §, 108 §:n 2 momentti, 109 §, 120 §:n 14 kohta, 146 a §:n 2 momentti ja 162 §,

sellaisina kuin niistä ovat 35 §:n 3 momentti, 57 §:n 19 kohta, 69 §, 80 §:n 7 kohta, 86 §:n 1 momentin 1 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 97 §:n 1 momentti, 101 §, 105 §, 106 §, 109 §, 120 §:n 14 kohta ja 146 a §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1335/89) ja 162 § muutettuna edellä mainitulla ja 23 päivänä helmikuuta 1990 annetulla lailla (195/90), sekä

lisätään 57 §:ään uusi 20 kohta, 73 ja 77 §:ään uudet 4 momentit, 80 §:ään uusi 8 kohta, 85 §:ään uusi 2 momentti, 108 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 120 §:ään uusi 15 kohta ja lakiin uusi 167 b § seuraavasti:

16 §

Sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

1) Suomen Pankki, Helsingin yliopisto, Oy Yleisradio Ab, Pohjoismaiden Investointipankki, Pohjoismaiden projektiventtirahasto, Pohjoismaiden kehitysrahasto, Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, Kehitysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön rahasto Oy, Suomen Vientiluotto Oy, Ekokem Oy Ab ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto;

27 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen tai ammatin tuloksen taikka maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärää pidetään 230 000 markan määrään saakka kokonaan ansiotulona. Jos verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että verovelvollisen tai puolisoiden harjoittamassaan liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa suorittaman työn kohtuullinen arvo ylittää 230 000 markkaa, voidaan myös tämän määrän ylittävä osa mainittujen tulojen yhteis-

määrästä katsoa ansiotuloksi. Ansiotulona ei kuitenkaan ole metsätalouden puhdas tuotto, korkotulo, osinko, vuokratulo, asuntotulo, arvopapereiden ja kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatu voitto, kiinteistön ainesosan luovutuksesta saatu korvaus eikä muu näihin tuloihin rinnastettava tulo.

35 §

Yhtymän verotettavaa tuloa vahvistettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa, korkoa tai voitto-osuutta, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi yhtymän osakkaiden tulona siten kuin 1 momentissa on säädetty.

50 §

Vahvistaessaan edellä ja 51 §:ssä tarkoitettujen työnantajalta työmatkasta saatujen matka-

kustannusten korvausten perusteita ja määriä verohallituksen ei tule vahvistaa

1) kotimaan päivärahaa yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta 145 markkaa pienemmäksi;

2) kotimaan päivärahaa yli 6 tuntia kestävästä työmatkasta 65 markkaa pienemmäksi;

3) verovelvollisen omistamallaan tai hallitsemallaan autolla tekemästä työmatkasta saamaa matkustamiskustannusten korvauksen enimmäismäärää pienemmäksi kuin 135 penniä kilometriltä tai muun kulkuneuvon osalta pienemmäksi kuin verohallituksen 17 päivänä marraskuuta 1988 antamassa päätöksessä (1003/88) on määrätty.

57 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

11) koulutus- ja erorahastosta annetun lain (537/90) ja valtion virkamieslain (755/86) mukainen eroraha ja ammattikoulutustuki;

19) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/72) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä;

20) työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) 17 §:ssä tarkoitettu ylläpitokorvaus ja 27 §:ssä mainitut etuudet.

64 §

Veronalaista tuloa ei ole:

4) muu opintoraha kuin opintotukilain 10 §:ssä tarkoitettu aikuisopintorahana saatu ansionmenetykskorvaus.

67 §

Ostamalla, vaihtamalla tai muulla vastikkeellisella saannolla saadun kiinteän tai irtaimen omaisuuden luovutuksen tuottamasta voitosta on *satunnaisena myyntivoittona* veronalaista tuloa, jos luovuttaja on omistanut irtaimen omaisuuden alle 5 vuotta ja kiinteän omaisuuden alle 10 vuotta, seuraava, luovuttajan omistusaajan pituuden mukaan määräytyvä suhteellinen osuus:

omistusaika vuosina

veronalainen osuus luovutusvoitosta

alle 4	100 %
vähintään 4 mutta alle 6	80 %
vähintään 6 mutta alle 8	60 %
vähintään 8	50 %.

69 §

Veronalaista tuloa on myös 50 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 220 000 markkaa (*omaisuuden luovutusvoitto*).

73 §

Asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/90) tarkoitettun asumisoikeuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollinen luovuttaa vähintään kahden vuoden ajan voimassa olleessa asumisoikeussopimuksessa tarkoitettun asunnon, jossa hän tai hänen perheensä on jatkuvasti asunut vähintään kahden vuoden ajan.

77 §

Talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslain säännösten mukaan verosta vapaaksi säädetty korko ja korkotulon lähdeverosta annetun lain säännösten mukaan verotettava korko ei ole kotimaisen kuolinpesän eikä sen osakkaana olevan luonnollisen henkilön veronalaista tuloa silloinkaan, kun kuolinpesää verotetaan yhtymänä.

80 §

Veronalaista tuloa ei ole:

7) rangaistusta suorittavan vangin tai pakolaitokseen eristetyn saama työ- tai käyttöraha;

8) Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön jäsenvaltion osuus yhtiön voitosta.

85 §

Pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetussa laissa (1061/88) tarkoitettu rakennusmaamaksu ei ole vähennyskelpoinen valtion ja kunnallisverotuksessa.

86 §

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) *tulonhankkimisvähennyksenä* kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 100 markkaa;

88 §

Luonnollisen henkilön tai puolisoiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennyksen määrää laskettaessa korot otetaan huomioon vain siltä osin, kuin niiden määrä ylittää 1 100 markan suuruisen *omavastuusuuden*.

89 §

Muulla verovelvollisella kuin yhteisöllä on omavastuusuutta koskevin edellä säädettyin rajoituksin oikeus vähentää 80 prosenttia muiden kuin elinkeinotoimintaan tai maatilatalouteen liittyvien velkojensa korkojen yhteismäärästä.

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä korkovähennyksen enimmäismäärä on muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien korkojen osalta 20 000 markkaa. Puolisoilla vähennyksen yhteinen enimmäismäärä on 24 000 markkaa. Edellä mainittuja enimmäismääriä on korotettava 3 500 markalla, jos luonnollisella henkilöllä tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänä yksi alaikäinen lapsi, ja 7 000 markalla, jos tällaisia lapsia on kaksi tai useampia.

Jos verovelvollisen tai puolisoiden tuloverosta on verovuonna tehty 146 a §:n mukainen asuntovähennys, heillä on oikeus vähentää muita kuin ansiotoimintaan liittyviä korkoja enintään seuraavat määrät:

1) verovelvollinen, johon ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä, 5 000 markkaa;

2) puoliset, joista molemmille on myönnetty asuntovähennys, 9 000 markkaa;

3) puoliset, joista vain toiselle on myönnetty asuntovähennys, 12 000 markkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun korkovähennykseen saa luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä sisältyä enintään 5 000

markkaa ja puolisoilla yhdessä enintään 9 000 markkaa muita kuin *asuntolainakorkoja*, joita ovat verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisen asunnon hankkimisesta tai perusparannuksesta ja asumisoikeuden hankkimisesta johtuvan velan korot.

95 §

Kokonaistulosta valtionverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 18 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 39 500 markkaa.

Kokonaistulosta kunnallisverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 30 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 67 500 markkaa.

97 §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan *omaisuustulovähennyksenä* kotimaasta saamiensa sijoitusrahaston voitto-osuuksien, muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saamiensa vuokratulojen ja muiden kuin yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavien tai korkotulon lähdeverosta annetun lain mukaan verotettavien korkojen perusteella 2 000 markkaa lisättynä 50 prosentilla siitä määrästä, jolla nämä tulot ylittävät 2 000 markkaa. Omaisuustulovähennyksen määrä voi kuitenkin olla enintään sen perusteena olevien tulojen yhteismäärän suuruinen ja enintään 20 000 markkaa.

98 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää omasta ja puolisonsa pakollisesta eläkevakuutuksesta suorittamansa maksut. Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää vapaaehtoisia omia ja puolisonsa eläkevakuutusmaksuja, ei kuitenkaan kertamaksuja eikä erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksuja, enintään 12 prosenttia ansiotulon määrästä (*eläkevakuutusmaksuvähennys*). Kansaneläkevakuutusmaksu ei ole vähennyskelpoinen.

101 §

Valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistu-

lostaan 13 200 markkaa, jos verovelvollisella tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänä vähintään 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi (*lapsenhoitovähennys*).

105 §

Kunnallisverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus kokonaistulostaan vähentää 10 500 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään alaikäisestä lapsesta (*lapsivähennys*).

106 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulosta kunnallisverotuksessa vähennetään 12 500 markkaa, jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, eikä häneen sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä (*yksinhuoltajavähennys*).

108 §

Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle maksetun kansaneläkkeen pohjaosan ja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen lisäosan yhteismäärää.

Puolisoiden, joista toinen saa kansaneläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista perhe-eläkettä ja toinen kansaneläkettä, edellä tarkoitettua perhe-eläkettä tai rintamasotilaseläkettä, täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään pohjaosaa lisättynä 85 prosentilla 2 momentissa tarkoitettua lisäosan määrästä. Viimeksi mainittua yhteismäärää pidetään täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa puolison täyden kansaneläkkeen määränä silloinkin, jos vain toinen puolisoista saa edellä tarkoitettua perhe-eläkettä tai kansaneläkettä, joka perustuu lakiin kansaneläkelain muuttamisesta (/), eikä toinen puoliso saa kansaneläkettä tai rintamasotilaseläkettä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua yhteismäärää pidetään kuitenkin puolison täyden kansaneläkkeen määränä eläketulovähennystä laskettaessa, jos lisäosa määräytyy yksinäiselle henkilölle maksettavan lisäosan mukaisesti.

109 §

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulo edellä mainittujen vähennysten jäl-

keen ei ole 8 800 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä tämän tulon määrä (*perusvähennys*). Jos kokonaistulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla ylimenevän tulon määrästä.

120 §

Veronalaisia varoja eivät ole:

14) henkilöstörahaston jäsenen oikeus henkilöstörahaston varoihin;

15) osuus Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön varoihin.

146 a §

Asuntovähennyksen täysi määrä on 7 800 markkaa. Vähennys myönnetään täysimääräisenä ensiasunnon käyttöönottovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Yhdeksältä sitä seuraavalta verovuodelta vähennys tehdään viran puolesta. Sen määrä on näinä vuosina niin monta kymmenesosaa vähennyksen täydestä määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä.

162 §

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdystä työmatkasta saatuihin matkakustannusten korvauksiin sovelletaan ennen tätä lakia voimassa olleita säännöksiä.

Poiketen siitä, mitä 50 §:ssä on säädetty, veronalaista tuloa vuodelta 1990 ja 1991 toimitettavassa verotuksessa ei ole:

1) enintään 36,25 markan määräinen ateriakorvaus, jos se on perusteiltaan vuodelta 1988 toimitettavassa verotuksessa sovellettavien säännösten ja verohallituksen 17 päivänä marraskuuta 1988 antaman päätöksen (1003/88) 12 §:n mukainen;

2) toimialoilla, joilla erityistä työntekemisaikaa alalle tunnusomaisen työn lyhytaikaisuuden vuoksi joudutaan usein vaihtamaan, työnantajalta päivittäisistä asunnon ja erityisen työntekemisaikan välisistä matkoista saatu 1 kohdassa tarkoitettua verohallituksen päätöksen mukainen matkustamiskustannusten korvaus, joka verovelvollisen omistaman tai hallitseman auton käytöstä saatuna kilometrikorvauksena voi olla määrältään enintään 130 penniä kilometriltä vuodelta 1990 ja 135 pen-

niä kilometriltä vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

167 b §

Vuodelta 1991 toimitettavassa kunnallisverotuksessa verovelvollisen kokonaistulosta vähennetään ennen 109 §:ssä tarkoitetun perusvähennyksen tekemistä määrä, jonka suuruus on 14 prosenttia 20 000 markkaa ylittävstä palkkatulon osasta, kuitenkin enintään 2 800

markkaa. Verovelvollisen kokonaistulon ylittäessä 60 000 markkaa vähennys pienenee 14 prosentilla kokonaistulon 60 000 markkaa ylittävstä osasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991. Sitä sovelletaan ensimmäisen ker-
ran vuodelta 1991 toimitettavassa verotukses-
sa.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Matti Louekoski*

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 16 §:n 1 momentin 1 kohta, 27 §, 35 §:n 3 momentti, 50 §:n 4 momentti, 57 §:n 11 ja 19 kohta, 64 §:n 1 momentin 4 kohta, 67 §, 69 §, 80 §:n 7 kohta, 86 §:n 1 momentin 1 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 95 §:n 1 ja 2 momentti, 97 §:n 1 momentti, 98 §:n 1 momentti, 101 §, 105 §, 106 §, 108 §:n 2 momentti, 109 §, 120 §:n 14 kohta, 146 a §:n 2 momentti ja 162 §,

sellaisina kuin niistä ovat 35 §:n 3 momentti, 57 §:n 19 kohta, 69 §, 80 §:n 7 kohta, 86 §:n 1 momentin 1 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 97 §:n 1 momentti, 101 §, 105 §, 106 §, 109 §, 120 §:n 14 kohta ja 146 a §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1335/89) ja 162 § muutettuna edellä mainitulla ja 23 päivänä helmikuuta 1990 annetulla lailla (195/90), sekä

lisätään 57 §:ään uusi 20 kohta, 73 ja 77 §:ään uudet 4 momentit, 80 §:ään uusi 8 kohta, 85 §:ään uusi 2 momentti, 108 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 120 §:ään uusi 15 kohta ja lakiin uusi 167 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

Sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

1) Suomen Pankki, Helsingin yliopisto, Oy
Yleisradio Ab, Pohjoismaiden Investointipankki, Pohjoismaiden projektivientirahasto, Kehitysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön rahasto Oy, Suomen Vientiluotto Oy, Ekokem Oy Ab;

Ehdotus

16 §

Sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

1) Suomen Pankki, Helsingin yliopisto, Oy
Yleisradio Ab, Pohjoismaiden Investointipankki, Pohjoismaiden projektivientirahasto, *Pohjoismaiden kehitysrahasto*, *Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö*, Kehitysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön rahasto Oy, Suomen Vientiluotto Oy, Ekokem Oy Ab ja *Suomen itsenäisyyden juhlarahasto*;

27 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen tai ammatin tuloksen taikka maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärää pidetään 170 000 markan määrään saakka kokonaan ansiotulona. Jos verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että verovelvollisen tai puolisoiden harjoittamassaan liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa suorittaman työn kohtuullinen arvo ylittää 170 000 markkaa, voidaan myös tämän määrän ylittävä osa mainittujen tulojen yhteis-

27 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen tai ammatin tuloksen taikka maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärää pidetään 230 000 markan määrään saakka kokonaan ansiotulona. Jos verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että verovelvollisen tai puolisoiden harjoittamassaan liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa suorittaman työn kohtuullinen arvo ylittää 230 000 markkaa, voidaan myös tämän määrän ylittävä osa mainittujen tulojen yhteis-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

määrästä katsoa ansiotuloksi. Ansiotuloa ei kuitenkaan ole metsätalouden puhdas tuotto, korkotulo, osinko, vuokratulo, asuntotulo, arvopapereiden ja kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatu voitto, kiinteistön ainesosan luovutuksesta saatu korvaus eikä muu näihin tuloihin rinnastettava tulo.

määrästä katsoa ansiotuloksi. Ansiotuloa ei kuitenkaan ole metsätalouden puhdas tuotto, korkotulo, osinko, vuokratulo, asuntotulo, arvopapereiden ja kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatu voitto, kiinteistön ainesosan luovutuksesta saatu korvaus eikä muu näihin tuloihin rinnastettava tulo.

35 §

Yhtymän verotettavaa tuloa vahvistettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa ja korkoa, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, korko ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi yhtymän osakkaiden tulona siten kuin 1 momentissa on säädetty.

Yhtymän verotettavaa tuloa vahvistettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa, korkoa *tai voitto-osuutta*, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, korko, *voitto-osuus* ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi yhtymän osakkaiden tulona siten kuin 1 momentissa on säädetty.

50 §

Vahvistaessaan edellä ja 51 §:ssä tarkoitettujen työnantajalta työmatkasta saatujen matkakustannusten korvausten perusteita ja määriä verohallituksen ei ole vahvistettava

1) kotimaan päivärahaa yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta 100 markkaa eikä yli 6 tuntia kestävästä työnmatkasta 62 markkaa pienemmäksi;

2) verovelvollisen omistamallaan tai hallitsemallaan kulkuneuvolla tekemästä työmatkasta suoritettavien matkustamiskustannusten korvausten enimmäismääriä pienemmiksi kuin ne ovat työn suorittamisesta aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta ennakonpidätystä toimitettaessa 31 päivänä maaliskuuta 1988 annetun verohallituksen päätöksen (16/88) 8 §:ssä.

Vahvistaessaan edellä ja 51 §:ssä tarkoitettujen työnantajalta työmatkasta saatujen matkakustannusten korvausten perusteita ja määriä verohallituksen ei *tule vahvistaa*

1) kotimaan päivärahaa yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta *145 markkaa* pienemmäksi;

2) kotimaan päivärahaa yli 6 tuntia kestävästä työmatkasta *65 markkaa* pienemmäksi;

3) verovelvollisen omistamallaan tai hallitsemallaan *autolla* tekemästä työmatkasta saamaa matkustamiskustannusten korvauksen enimmäismäärää pienemmäksi kuin *135 penniä kilometriltä* tai muun kulkuneuvon osalta pienemmäksi kuin verohallituksen 17 päivänä marraskuuta 1988 antamassa päätöksessä (1003/88) on määrätty.

57 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

11) erorahalain (947/78) ja valtion virkamieslain (755/86) mukainen eroraha;

11) *koulutus- ja erorahastosta annetun lain (537/90) ja valtion virkamieslain (755/86) mukainen eroraha ja ammattikoulutustuki*;

19) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/72) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä.

19) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/72) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20) työvoimapolitiitisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) 17 §:ssä tarkoitettu ylläpitokorvaus ja 27 §:ssä mainitut etuudet.

64 §

4) muu opintoraha kuin opintotukilain 10 a §:ssä tarkoitettu aikuisopintorahana saatu ansionmenetykskorvaus.

4) muu opintoraha kuin opintotukilain 10 §:ssä tarkoitettu aikuisopintorahana saatu ansionmenetykskorvaus.

67 §

Ostamalla, vaihtamalla tai muulla vastikkeellisella saannolla saadun kiinteän tai irtaimen omaisuuden luovutuksen tuottamasta voitosta on *satunnaisena myyntivoittona* veronalaista tuloa, jos luovuttaja on omistanut irtaimen omaisuuden alle 5 vuotta ja kiinteän omaisuuden alle 10 vuotta, seuraava, luovuttajan omistusaajan pituuden mukaan määräytyvä suhteellinen osuus:

omistusaika vuosina	veronalainen osuus luovutusvoitosta
alle 4	100 %
vähintään 4 mutta alle 6	80 %
vähintään 6 mutta alle 8	60 %
vähintään 8	40 %.

69 §

Veronalaista tuloa on myös 40 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 210 000 markkaa (*omaisuuden luovutusvoitto*).

67 §

Ostamalla, vaihtamalla tai muulla vastikkeellisella saannolla saadun kiinteän tai irtaimen omaisuuden luovutuksen tuottamasta voitosta on *satunnaisena myyntivoittona* veronalaista tuloa, jos luovuttaja on omistanut irtaimen omaisuuden alle 5 vuotta ja kiinteän omaisuuden alle 10 vuotta, seuraava, luovuttajan omistusaajan pituuden mukaan määräytyvä suhteellinen osuus:

omistusaika vuosina	veronalainen osuus luovutusvoitosta
alle 4	100 %
vähintään 4 mutta alle 6	80 %
vähintään 6 mutta alle 8	60 %
vähintään 8	50 %

69 §

Veronalaista tuloa on myös 50 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 220 000 markkaa (*omaisuuden luovutusvoitto*).

73 §

Asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/90) tarkoitettun asumisoikeuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollinen luovuttaa vähintään kahden vuoden ajan voimassa olleessa asumisoikeussopimuksessa tarkoitettun asunnon, jossa hän tai hänen perheensä on jatkuvasti asunut vähintään kahden vuoden ajan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

77 §

Talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslain säännösten mukaan verosta vapaaksi säädetty korko ja korkotulon lähdeverosta annetun lain säännösten mukaan verotettava korko ei ole kotimaisen kuolinpesän eikä sen osakkaana olevan luonnollisen henkilön veronalaista tuloa silloinkaan, kun kuolinpesää verotetaan yhtymänä.

80 §

Veronalaista tuloa ei ole:

7) rangaistusta suorittavan vangin tai pakkolaitokseen eristetyn saama työ- tai käyttöraha.

7) rangaistusta suorittavan vangin tai pakkolaitokseen eristetyn saama työ- tai käyttöraha;

8) Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön jäsenvaltion osuus yhtiön voitosta.

85 §

Pääkaupunkiseudun rakennusmaamaksusta annetussa laissa (1061/88) tarkoitettu rakennusmaamaksu ei ole vähennyskelpoinen valtion ja kunnallisverotuksessa.

86 §

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) *tulonhankkimisvähennyksenä* kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 000 markkaa;

86 §

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) *tulonhankkimisvähennyksenä* kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 100 markkaa;

88 §

Luonnollisen henkilön tai puolisoiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennyksen määrää laskettaessa korot otetaan huomioon vain siltä osin, kuin niiden määrä ylittää 1 000 markan suuruisen *omavastuuosuuden*.

88 §

Luonnollisen henkilön tai puolisoiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennyksen määrää laskettaessa korot otetaan huomioon vain siltä osin, kuin niiden määrä ylittää 1 100 markan suuruisen *omavastuuosuuden*.

89 §

Muulla verovelvollisella kuin yhteisöllä on omavastuuosuutta koskevin edellä säädettyin rajoituksin oikeus vähentää 85 prosenttia muiden kuin elinkeinotoimintaan tai maatilatalouteen liittyvien velkojensa korkojen yhteismäärästä.

89 §

Muulla verovelvollisella kuin yhteisöllä on omavastuuosuutta koskevin edellä säädettyin rajoituksin oikeus vähentää 80 prosenttia muiden kuin elinkeinotoimintaan tai maatilatalouteen liittyvien velkojensa korkojen yhteismäärästä.

Voimassa oleva laki

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä korkovähennyksen enimmäismäärä on muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien korkojen osalta 20 000 markkaa. Puolisoiilla vähennyksen yhteinen enimmäismäärä on 22 000 markkaa. Edellä mainittuja enimmäismääriä on korotettava 3 500 markalla, jos luonnollisella henkilöllä tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänänsä yksi alaikäinen lapsi ja 7 000 markalla, jos tällaisia lapsia on kaksi tai useampia.

Jos verovelvollisen tai puolisoitten tuloverosta on verovuonna tehty 146 a §:n mukainen asuntovähennys, heillä on oikeus vähentää muita kuin ansiotoimintaan liittyviä korkoja enintään seuraavat määrät:

1) verovelvollinen, johon ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä 6 000 markkaa;

2) puoliset, joista molemmille on myönnetty asuntovähennys 9 000 markkaa;

3) puoliset, joista vain toiselle on myönnetty asuntovähennys 12 000 markkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun korkovähennykseen saa luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä sisältyä enintään 6 000 markkaa ja puolisoilla yhdessä enintään 9 000 markkaa muita kuin *asuntolainakorkoja*, joita ovat verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisten asunnon hankkimisesta tai perusparannuksesta johtuvan velan korot.

95 §

Kokonaistulosta valtionverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 18 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 38 000 markkaa.

Kokonaistulosta kunnallisverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 30 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 65 000 markkaa.

97 §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan *omaisuustulovähennyksenä* kotimaasta saamiensa sijoitusrahaston voitto-osuuksien, muuna asuntona kuin

Ehdotus

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä korkovähennyksen enimmäismäärä on muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien korkojen osalta 20 000 markkaa. Puolisoiilla vähennyksen yhteinen enimmäismäärä on 24 000 markkaa. Edellä mainittuja enimmäismääriä on korotettava 3 500 markalla, jos luonnollisella henkilöllä tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänänsä yksi alaikäinen lapsi ja 7 000 markalla, jos tällaisia lapsia on kaksi tai useampia.

Jos verovelvollisen tai puolisoitten tuloverosta on verovuonna tehty 146 a §:n mukainen asuntovähennys, heillä on oikeus vähentää muita kuin ansiotoimintaan liittyviä korkoja enintään seuraavat määrät:

1) verovelvollinen, johon ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä 5 000 markkaa;

2) puoliset, joista molemmille on myönnetty asuntovähennys 9 000 markkaa;

3) puoliset, joista vain toiselle on myönnetty asuntovähennys 12 000 markkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun korkovähennykseen saa luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä sisältyä enintään 5 000 markkaa ja puolisoilla yhdessä enintään 9 000 markkaa muita kuin *asuntolainakorkoja*, joita ovat verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisten asunnon hankkimisesta tai perusparannuksesta ja *asumisoikeuden hankkimisesta* johtuvan velan korot.

95 §

Kokonaistulosta valtionverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 18 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 39 500 markkaa.

Kokonaistulosta kunnallisverotuksessa myönnettävän merityötulovähennyksen määrä on 30 prosenttia merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 67 500 markkaa.

97 §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan *omaisuustulovähennyksenä* kotimaasta saamiensa sijoitusrahaston voitto-osuuksien, muuna asuntona kuin

Voimassa oleva laki

vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saamiensa vuokratulojen ja muiden kuin yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavien korkojen perusteella 2 000 markkaa lisättynä 50 prosentilla siitä määrästä, jolla nämä tulot ylittävät 2 000 markkaa. Omaisuustulovähennyksen määrä voi kuitenkin olla enintään sen perusteena olevien tulojen yhteismäärän suuruinen ja enintään 20 000 markkaa.

98 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää omasta ja puolisonsa pakollisesta eläkevakuutuksesta suorittamansa maksut. Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää vapaaehtoisia omia ja puolisonsa eläkevakuutusmaksuja, ei kuitenkaan kertamaksuja eikä erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksuja, enintään 15 prosenttia ansiotulon määrästä (*eläkevakuutusmaksuvähennys*). Kansaneläkevakuutusmaksu ei ole vähennyskelpoinen.

101 §

Valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistulostaan 12 700 markkaa, jos verovelvollisella tai puolisoilla on ollut elätettävänään verovuonna vähintään 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi (*lapsenhoitovähennys*).

105 §

Verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus kokonaistulostaan kunnallisverotuksessa vähentää 10 100 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään alaikäisestä lapsesta (*lapsivähennys*).

106 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulosta kunnallisverotuksessa vähennetään 12 000 markkaa, jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, eikä häneen sovelleta puolisoita koskevia säännöksiä (*yksinhuoltajavähennys*).

108 §

Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansan-

Ehdotus

vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saamiensa vuokratulojen ja muiden kuin yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavien tai korkotulon lähdeverosta annetun lain mukaan verotettavien korkojen perusteella 2 000 markkaa lisättynä 50 prosentilla siitä määrästä, jolla nämä tulot ylittävät 2 000 markkaa. Omaisuustulovähennyksen määrä voi kuitenkin olla enintään sen perusteena olevien tulojen yhteismäärän suuruinen ja enintään 20 000 markkaa.

98 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää omasta ja puolisonsa pakollisesta eläkevakuutuksesta suorittamansa maksut. Lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää vapaaehtoisia omia ja puolisonsa eläkevakuutusmaksuja, ei kuitenkaan kertamaksuja eikä erillisenä myönnetyn työkyvyttömyyseläkevakuutuksen maksuja, enintään 12 prosenttia ansiotulon määrästä (*eläkevakuutusmaksuvähennys*). Kansaneläkevakuutusmaksu ei ole vähennyskelpoinen.

101 §

Valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistulostaan 13 200 markkaa, jos verovelvollisella tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänään vähintään 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi (*lapsenhoitovähennys*).

105 §

Kunnallisverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus kokonaistulostaan vähentää 10 500 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään alaikäisestä lapsesta (*lapsivähennys*).

106 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulosta kunnallisverotuksessa vähennetään 12 500 markkaa, jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, eikä häneen sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä (*yksinhuoltajavähennys*).

Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansan-

Voimassa oleva laki

eläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle maksetun kansaneläkkeen pohjaosan ja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen lisäosan yhteismäärää. Puolisoiden, joista molemmat saavat kansaneläkettä tai joista toinen saa kansaneläkettä ja toinen rintamasotilaseläkettä, täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään puolisoille verovuonna maksetun kansaneläkkeen pohjaosan ja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun lisäosan yhteismäärää.

Ehdotus

eläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle maksetun kansaneläkkeen pohjaosan ja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen lisäosan yhteismäärää.

Puolisoiden, joista toinen saa kansaneläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista perhe-eläkettä ja toinen kansaneläkettä, edellä tarkoitettua perhe-eläkettä tai rintamasotilaseläkettä, täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään pohjaosaa lisättynä 85 prosentilla 2 momentissa tarkoitetun lisäosan määrästä. Viimeksi mainittua yhteismäärää pidetään täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa puolison täyden kansaneläkkeen määränä silloinkin, jos vain toinen puolisoista saa edellä tarkoitettua perhe-eläkettä tai kansaneläkettä, joka perustuu lakiin kansaneläkelain muuttamisesta (/), eikä toinen puoliso saa kansaneläkettä tai rintamasotilaseläkettä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua yhteismäärää pidetään kuitenkin puolison täyden kansaneläkkeen määränä eläketulovähennystä laskettaessa, jos lisäosa määräytyy yksinäiselle henkilölle maksettavan lisäosan mukaisesti.

109 §

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 8 500 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä tämän tulon määrä (*perusvähennys*). Jos kokonaistulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla ylimenevän tulon määrästä.

109 §

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 8 800 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä tämän tulon määrä (*perusvähennys*). Jos kokonaistulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla ylimenevän tulon määrästä.

120 §

Veronalaisia varoja eivät ole:

14) henkilöstörahaston jäsenen oikeus henkilöstörahaston varoihin.

14) henkilöstörahaston jäsenen oikeus henkilöstörahaston varoihin;

15) osuus Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön varoihin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

146 a §

Asuntovähennyksen täysi määrä on 7 500 markkaa. Vähennys myönnetään täysimääräisenä ensiasunnon käyttöönottovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Yhdeksältä sitä seuraavalta verovuodelta vähennys tehdään viran puolesta. Sen määrä on näinä vuosina niin monta kymmenesosaa vähennyksen täydestä määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä.

Asuntovähennyksen täysi määrä on 7 800 markkaa. Vähennys myönnetään täysimääräisenä ensiasunnon käyttöönottovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Yhdeksältä sitä seuraavalta verovuodelta vähennys tehdään viran puolesta. Sen määrä on näinä vuosina niin monta kymmenesosaa vähennyksen täydestä määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä.

162 §

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdystä työmatkasta saatuihin matkakustannusten korvauksiin sovelletaan ennen tätä lakia voimassa olleita säännöksiä.

(2 mom. kumottu L 195/90)

Vahvistaessaan ulkomaille tehdystä työmatkasta suoritettavien päivärahojen perusteet ja määrät verovuodeksi 1990 verohallituksen on noudatettava vuodelta 1988 voimassa olleita säännöksiä.

Poiketen siitä, mitä 50 §:ssä ja edellä 3 momentissa on säädetty, veronalaista tuloa vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa ei ole:

1) enintään 36,25 markan määräinen ateriakorvaus, jos se on perusteiltaan vuodelta 1988 toimitettavassa verotuksessa sovellettavien säännösten ja verohallituksen 17 päivänä marraskuuta 1988 antaman päätöksen (1003/88) 12 §:n mukainen;

2) toimialoilla, joilla erityistä työntekemissä paikkaa alalle tunnusomaisen työn lyhytaikaisuuden vuoksi joudutaan usein vaihtamaan, työnantajalta päivittäisistä asunnon ja erityisen työntekemissä paikan välisistä matkoista saatu 1 kohdassa tarkoitetun verohallituksen päätöksen mukainen matkustamiskustannusten korvaus, joka verovelvollisen omistaman tai hallitseman auton käytöstä saatuna kilometrikorvauksena voi kuitenkin olla määrältään enintään 130 penniä kilometriltä.

Poiketen siitä, mitä 50 §:ssä on säädetty, verohallituksen ei tule vuodelta 1990 toimitettavaa verotusta varten vahvistaa kotimaan päivärahaa yli 10 tuntia kestävästä työmatkasta

162 §

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdystä työmatkasta saatuihin matkakustannusten korvauksiin sovelletaan ennen tätä lakia voimassa olleita säännöksiä.

Poiketen siitä, mitä 50 §:ssä on säädetty, veronalaista tuloa vuodelta 1990 ja 1991 toimitettavassa verotuksessa ei ole:

1) enintään 36,25 markan määräinen ateriakorvaus, jos se on perusteiltaan vuodelta 1988 toimitettavassa verotuksessa sovellettavien säännösten ja verohallituksen 17 päivänä marraskuuta 1988 antaman päätöksen (1003/88) 12 §:n mukainen;

2) toimialoilla, joilla erityistä työntekemissä paikkaa alalle tunnusomaisen työn lyhytaikaisuuden vuoksi joudutaan usein vaihtamaan, työnantajalta päivittäisistä asunnon ja erityisen työntekemissä paikan välisistä matkoista saatu 1 kohdassa tarkoitetun verohallituksen päätöksen mukainen matkustamiskustannusten korvaus, joka verovelvollisen omistaman tai hallitseman auton käytöstä saatuna kilometrikorvauksena voi olla määrältään enintään 130 penniä kilometriltä vuodelta 1990 ja 135 penniä kilometriltä vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

145 markkaa pienemmäksi, yli 6 tuntia kestävästä työmatkasta 65 markkaa pienemmäksi eikä verovelvollisen omistamallaan tai hallitsemallaan autolla tekemästä työmatkasta saamaa matkustamiskustannusten korvauksen enimmäismäärää pienemmäksi kuin 130 penniä kilometriltä.

167 b §

Vuodelta 1991 toimitettavassa kunnallisverotuksessa verovelvollisen kokonaistulosta vähennetään ennen 109 §:ssä tarkoitetun perusvähennyksen tekemistä määrä, jonka suuruus on 14 prosenttia 20 000 markkaa ylittävästä palkkatulon osasta, kuitenkin enintään 2 800 markkaa. Verovelvollisen kokonaistulon ylittäessä 60 000 markkaa vähennys pienenee 14 prosentilla kokonaistulon 60 000 markkaa ylittävästä osasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1991. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.
